

Rapport från Centrum för lärande och undervisning

NR 4:2003

Utvärdering av en genomförd distanskurs vid Högskolan i Borås

Peter Sigrén & Linda Borglund

Utvärdering av en genomförd distanskurs vid Högskolan i Borås

Peter Sigrén & Linda Borglund

FÖRORD

Få samarbetsprojekt jag deltagit i har varit så lustfyllda som kursen *Europas industrialisering* som genomfördes vid Högskolan i Borås under våren 2003. Arbetet präglades från början av både kreativitet och trivsamt samvaro med projektgruppens medlemmar. Kombinationen av människor från helt olika bakgrunder; akademiker, journalister och tekniker skapade en stimulerande och angenäm atmosfär.

Roger Samsioe och Anders Hjort från utbildningsradion, visade en aldrig sinande entusiasm för arbetets fortskridande. Medan vi andra, ibland håglöst trampade på i gamla banor, haglade nya förslag i en aldrig sinande ström från dessa idérika journalister. Från Universitets-TV i Göteborg kom Anette Carlsson som med sin erfarenhet och duglighet gav stadga åt Tele-bildföreläsningarna.

De duktiga och pedagogiska teknikerna Jan-Erik Andersson och Henrik Carlsson från Högskolan hade en otacksam uppgift i att samordna alla delar i produktionen. Inte bara ljudet utan också bilder skulle samordnas inte bara i High-techsalen i Borås utan även till deltagande lärcentra (Alingsås, Falköping, Herrljunga, Svenljunga, Ulricehamn och Varberg). Att dessutom få medietränade personer som mig och Lars G. Strömberg att agera framför kameran var en svår uppgift.

Studenternas konstruktiva medverkan som både kursdeltagare och källor gjorde kursen levande och pedagogiskt nydanande. Följden blev att vi som organiserade kursen fick många nya impulser och lärde oss oerhört mycket nytt.

Slutligen vill jag framhålla att Högskolan i Borås som med sitt stöd till kursen visade på en framsynthet och nytänkande som man inte alltid finner i högskolevärldens ibland kortsiktiga visioner.

Christer Ahlberger

INNEHÅLL

Förord

Sammanfattning..... 9

1. Inledning..... 11

1.1	Bakgrund.....	11
1.2	Utvärderingsuppdraget.....	12
1.3	Syfte	12
1.3.1	Underordnade frågeställningar	12
1.4	Ekonomiska ramar	12
1.5	Anmälan till kursen.....	13
1.6	Utvärderingsinstrument	13
1.7	Tele-bildföreläsningar.....	13
1.7.1	Lärcentra	15
1.7.2	Introduktionsföreläsningen	15
1.8	Kursens webbsida	17

2. Metod..... 19

2.1	Respondenter.....	19
2.2	Enkäter	19
2.2.1	Inledande enkät	20
2.2.2	Avslutande enkät.....	20
2.2.3	Enkätredovisning	20
2.2.4	Utprovning av enkäterna.....	21
2.3	Deltagande observation.....	21
2.3.1	Intervjuer.....	21

3.	Resultat	22
3.1	Inledande enkät	22
3.1.1	Distansutbildning	24
3.1.2	Förväntningar	25
3.1.3	Lärcentra	26
3.1.4	Utbildningsradion, UR	28
3.2	Avslutande enkät och kursutvärdering	29
3.2.1	Webben & nätet	30
3.2.2	Tele-bild & teknik	31
3.2.3	Upplevd svårighetsgrad av kursen	33
3.2.4	Utbildningsradions medverkan	34
4.	Avslutande reflektioner	35
4.1	Positivt	35
4.2	Negativt	35
4.3	Framtiden	36
4.4	Pedagogik	36
	Referenser	40
Bilagor		
Bilaga 1	Inledande enkät, lärcentra	42
Bilaga 2	Inledande enkät, Borås	45
Bilaga 3	Avslutande enkät	48
Bilaga 4	Kursvärdering	50

Tabeller

Tabell 1	Vilket lärcentrum deltagaren valt	23
Tabell 2	Erfarenhet från tidigare högskolestudier	23
Tabell 3	Förväntningar samt studiebakgrund	25
Tabell 4	Deltagares anknytning till Sjuhäradsbygden	26
Tabell 5	Upplevda problem, avser tekniken	27
Tabell 6	Om deltagare sett program från UR tidigare	29
Tabell 7	Visar på tillgång till nätet hemifrån	30
Tabell 8	Uppfattningar om hur kursens hemsida fungerat	31
Tabell 9	En jämförelse av uppfattningar, rörande tekniken, mellan deltagare ute på lärcentra respektive på högskolan.	32
Tabell 10	Visar på antal program, från UR, som deltagare sett.....	34

Figurer

Figur 1	Fotografi från Svenljungas lärcentrum	14
Figur 2	Fotografi från Svenljungas lärcentrum	14
Figur 3	Fotografi från introduktionsföreläsningen	15
Figur 4	Fotografi från högskolans High-techsal.....	16
Figur 5	Fotografi från högskolans High-techsal.....	16
Figur 6	Exempel från kursens webbsida	18
Figur 7	Kön & ålder hos deltagarna	22
Figur 8	Deltagares uppfattning om UR: s medverkan.....	28
Figur 9	Svårighetsgrad, upplevd sådan, på hela kursen	33

SAMMANFATTNING

Den 9 april 2003 startade Högskolan i Borås en 5 poängskurs, *Europas industrialisering*. Kursen gavs i samarbete med Göteborgs universitet, Universitets-TV i Göteborg, Utbildningsradion (UR) samt Sjuhäradsbygdens lärcentra. Utbildningsradion har sänt nio TV-program under våren 2003. Programmen har belyst den industriella epoken i Europa med tonvikt på de föregående två seklen. Inför Utbildningsradions programserie har Högskolan i Borås tagit fram en 5 poängskurs som belyser Sjuhäradsbygdens utveckling (tekoindustrin) ur ett europeiskt perspektiv. Kursen har givits såväl ”på distans” som ”på campus”. Tele-bild har varit ett av de tekniska hjälpmedel som använts i kursen.

I anslutning till kursen har Centrum för lärande och undervisning (CLU) haft i uppdrag att utvärdera kursen eller, om så önskas, projektet. Kursens utformning var nydanande och därmed har själva utvärderingsuppdraget varit något friare och i viss mån svårare. Kortfattat kan sägas, att i symbios, har utvärderingsuppdraget växt fram i takt med kursens framåtskridande. Nya idéer har uppstått och andra förkastats på grund av användandet av ny teknik.

Kursen har innehållit en del tekniska lösningar och syftet har varit att utvärdera hur deltagarna har upplevt:

- att studera via Tele-bild såväl ”på distans” som ”på campus”
- hur tekniken har fungerat

Utvärderingsinstrumenten har varit enkäter, intervjuer, observationsanteckningar samt en kursvärdering.

Underlaget för bearbetningen av den inledande enkätundersökningen är 79 enkäter som distribuerats i samband med kursens ”kick-off” den 9 april 2003. Svarsfrekvens låg på drygt 65 %.

Efter sista kurstillfället den 11 juni 2003 distribuerades ytterligare en enkät. Utbildningsradion genomförde samtidigt intervjuer, som spelades in (med videokamera) under denna sista Tele-bildföreläsning. Svarsfrekvensen låg på drygt 60 %.

Utbildningsradions medverkan har uppfattats som positivt. Nästan samtliga deltagare uppger (95 %) att Utbildningsradion utgjorde ett bra komplement till högskolans föreläsningsserie.

Lärcentra som varit involverade i kursen var följande:

- Alingsås
- Falköping
- Herrljunga
- Svenljunga
- Ulricehamn
- Varberg

Borås (samt närområdet) var det området som hade flest deltagare, när vi konstanthåller var plats (lärcentrum) för sig. Cirka 40 % följde kursen via ett lärcentrum.

Det som framgår tydligast hos deltagare, i avseende på deras förväntningar av kursen, är följande:

- mer kunskap
- Europa som en helhet
- fördjupad insikt i ”hur det var”
- historiskt intresserad, allmänt
- industrialiseringens påverkan på samhället, generellt
- samhällsutvecklingen; framförallt i Sjuhäradsbygden

Exempel på vad deltagare varit missnöjda med är följande:

- svårigheter med att se overheadbilder tydligt på projektionsytan (TV-skärm eller duk) angavs som ett av problemen
- ljudet har uppfattats som otydligt
- ingen har dock angett att själva föreläsningarna varit svåra att följa

Samtliga deltagare har följt UR: s programserie. Givetvis i olika grad, med hänseende till hur många program som följdes. Att programserien har varit uppskattad torde inte gå att ta fel på. Över hälften har sett 4 eller fler program (9 program totalt). Det faktum att samtliga deltagare åtminstone sett något av de nio programmen bör ändå anses som en lyckad satsning i detta projekt.

Att kursen varit uppskattad visar sig i den sista frågan i enkäten (juni 2003) där vi frågade om deltagaren kan tänka sig att gå ytterligare kurser inom detta koncept. Det är bara att konstatera att 47 av 48 deltagare svarade ja.

1. INLEDNING

1.1 Bakgrund

Den 9 april 2003 startade Högskolan i Borås en 5 poängskurs, *Europas industrialisering*. Kursen gavs i samarbete med Göteborgs universitet, Universitets-TV i Göteborg, Utbildningsradion (UR) samt Sjuhäradsbygdens lärcentra. Utbildningsradion har sänt nio TV-program under våren 2003.¹ Programmen har belyst den industriella epoken i Europa med tonvikt på de föregående två seklen. Inför Utbildningsradions programserie har Högskolan i Borås designat en 5 poängskurs som belyser Sjuhäradsbygdens utveckling (tekoindustrin) ur ett europeiskt perspektiv.

För kursens upplägg och innehåll stod följande personer. Christer Ahlberger, Göteborgs universitet, Lars G Strömberg, Högskolan i Borås, Anette Carlsson, Universitets-TV i Göteborg samt Anders Hjort och Roger Samsioe, Utbildningsradion. Chefstekniker för Tele-bildsändningarna, från högskolans High-techsal, har varit Jan-Erik Andersson och Henrik Carlsson, båda från Högskolan i Borås.

I december 2002 hölls ett första möte rörande strategins utformande för projektet. I början av januari 2003 samlades parterna igen och konstaterade att projektet var genomförbart och kursstarten bestämdes till den 9 april 2003. Det bestämdes även att en introduktionsföreläsning (Tele-bild)² skulle hållas den 17 mars 2003. Denna introduktionsföreläsning var ett sätt att testa av tekniken inför kursstarten.

Formen för kursen var ny och förutom TV-programmen har ytterligare kursmaterial spelats in med anknytning till Sjuhäradsbygden. Dessa inslag var producerade av Högskolan i Borås och fanns med under föreläsningsserien, som omfattade fyra Tele-bildföreläsningar. Materialet fanns även att tillgå via kursens webbsida.³ Kursen har givits som distanskurs mot regionens lärcentra, med undantaget att ”Boråsarna” med omnejd haft möjlighet att följa kursen direkt från högskolans High-techsal.⁴

---

¹ Programmen fanns att tillgå på följande URL:
http://www.ur.se/ur/sok/frameset_web.html?/tv-universitetet/103

² Tele-bild innebär att föreläsningarna sänds via det befintliga telenätet med hjälp av modern digital teknik.

³ <http://ei.hb.se>

⁴ Högskolans High-techsal är en högteknologisk föreläsningssal där bl.a. möjlighet till Tele-bild finns.

Högskolan har samarbetat med sex lärcentra i regionen där distansstudenter kunde ansluta sig till de fyra direktsända föreläsningstillfällena som distribuerades via Tele-bild. Utöver Tele-bildföreläsningarna har deltagarna i nio 30-minuters TV-program, producerade av nio länder, kunnat följa hur Europas industrialisering har utvecklats. Som tidigare nämnts var det textilindustrins utveckling, i Sjuhäradsbygden, som fokuserades genom det svenska bidraget.

1.2 Utvärderingsuppdraget

I anslutning till kursen har utredningsdirektör Hans Holmqvist vid Högskolan i Borås gett Centrum för lärande och undervisning (CLU) i uppdrag att utvärdera kursen eller, om så önskas, projektet. Kursens utformning var nydanande och därmed har själva utvärderingsuppdraget varit något friare och i viss mån svårare. Kortfattat kan sägas, att i symbios, har utvärderingsuppdraget växt fram i takt med kursens framåtskridande. Nya idéer har uppstått och andra förkastats på grund av användandet av ny teknik.

1.3 Syfte

Kursen har innehållit en del tekniska lösningar och syftet har varit att utvärdera hur deltagarna har upplevt:

- att studera via Tele-bild såväl ”på distans” som ”på campus”
- hur tekniken har fungerat

1.3.1 Underordnade frågeställningar

- deltagares tidigare studievana såväl från campus som på distans
- deltagares uppfattningar rörande formen för kursens uppbyggnad (avser t.ex. hur samarbetet med UR upplevdes)
- deltagares anknytning till Sjuhäradsbygden

1.4 Ekonomiska ramar

Finansieringen av projektet har skett genom att respektive anordnare stått för sina egna kostnader. I förväg har det varit svårt att överblicka vilka faktiska kostnader som kom att uppstå. I efterhand kan konstateras att behovet av, eller snarare tillgång till, ”individer” varit stor. Ett faktum var att det åtminstone varit 14-16 personer involverade vid varje Tele-bildföreläsning (inkluderar även personal på respektive lärcentrum). Ekonomin har dock inte funnits med i utvärderingsuppdraget men ett visst intresse torde finnas hur finansieringsfrågan löstes med tanke på kommande utbildningsuppdrag.

1.5 Anmälan till kursen

Anmälan till kursen följde inte den traditionella vägen genom en formell anmälan via t.ex. kurskatalogen. Deltagarna kunde anmäla sig direkt via högskolans hemsida. Dessutom ställdes inte något krav på grundläggande behörighet för högskolestudier. Deltagaren skulle "självvärdera" sina tidigare kunskaper och noggrant reflektera över dessa och avgöra om denna kurs skulle kunna klaras av. En viss datorvana behövdes men ställdes inte som något inträdeskrav. I efterhand ser vi, specifikt i denna kurs, att anmälningsförfarandet fungerade bra

1.6 Utvärderingsinstrument

Utvärderingsinstrumenten har varit enkäter, intervjuer, observationsanteckningar samt en kursvärdering. Den första enkäten distribuerades, så att kursdeltagaren hade enkäten tillgänglig, dagen efter den första Tele-bildföreläsningen den 9 april 2003. En andra enkät distribuerades, så att den var tillgänglig, dagen efter den avslutande Tele-bildföreläsningen den 11 juni 2003.

Intervjuerna består av cirka 1 timmes videoinspelning med såväl föreläsare som kursdeltagare. Intervjuerna utfördes, i anslutning till Tele-bildföreläsningar, av Anders Hjort och Roger Samsioe vid Utbildningsradion.

Observationsanteckningarna härstammar från ett besökt lärcentrum under den första Tele-bildföreläsningen den 9 april 2003. Resultaten från dessa utvärderingsinstrument redovisas i denna rapport. Kursvärderingen redovisas i bilaga 4.

1.7 Tele-bildföreläsningar

Kursen innehöll fyra Tele-bildföreläsningar, exklusive en introduktionsföreläsning, som distribuerades via Tele-bild till sex lärcentra i regionen. Dessa föreläsningar var, per tillfälle, på cirka två timmar med inslag av såväl föreläsningar som förinspelat material från Sjuhäradsbygden. Denna form av distansutbildning gav deltagaren en möjlighet att direkt kunna ställa frågor till föreläsaren och gav således en känsla av "att vara med" på riktigt, som några deltagare uttryckte sig. Med "direkt" avses att frågor, som brukligt är, ställs vid vissa på förhand bestämda tidpunkter under Tele-bildföreläsningarna. Figur 1 och 2 sid. 14 visar ett par exempel på en Tele-bildföreläsning från, i detta exempel, Svenljungas lärcentrum.

Den visuella projektionsytan, i detta fall TV-skärmen, kan uppfattas som något begränsad. Det kan, i större grupper, vara ett bättre alternativ att projicera bilden via en projektor till en större projektionsyta [1].

Foto: Peter Hansson, Svenljunga.

Figur 1 Bilden visar en vy från en av kursens Telebildföreläsningar; Svenljungas lärcentrum

Foto: Peter Hansson, Svenljunga.

Figur 2 Bilden visar deltagare i samband med en Telebildföreläsning; Svenljungas lärcentrum

1.7.1 Lärcentra

Lärcentra som varit involverade i kursen var följande:

- Alingsås
- Falköping
- Herrljunga
- Svenljunga
- Ulricehamn
- Varberg

1.7.2 Introduktionsföreläsningen

Måndagen den 17 mars gavs ett smakprov på vad som skulle komma framöver i kursen.⁵ Det blir mycket mer än enbart den traditionella litteraturen menade Christer Ahlberger, professor i historia, i sitt inledningsanförande. Det var Christer Ahlberger och Lars G. Strömberg, lektor i kulturhistoria på institutionen för data- och affärsvetenskap vid Högskolan i Borås, som lotsade kursdeltagarna på en historisk resa. Tyngdpunkten, i Tele-bildföreläsningen, låg på tekoindustrins utveckling i Sjuhäradsbygden.

Foto: Ann-Christine Andréasson, Högskolan i Borås.

Figur 3 Inför introduktionsföreläsningen den 17 mars 2003. Från vänster Roger Samsioe, Lars G. Strömberg, Christer Ahlberger, Anette Carlsson

⁵ Den 17 mars 2003 gavs en introduktionsföreläsning via Tele-bild. Syftet var främst att "känna på" tekniken inför kursstarten den 9 april.

Figur 4 och 5 visar på exempel från Högskolan i Borås, (High-techsalen) där kursens fyra Tele-bildföreläsningar utgått ifrån.

Foto: Jan-Erik Andersson, Högskolan i Borås.

Figur 4 Bilden visar de fyra föreläsarna, från vänster, Christer Ahlberger, Lars G. Strömberg, Anette Carlsson, Anders Hjort

Foto: Jan-Erik Andersson, Högskolan i Borås.

Figur 5 Bilden visar Anette Carlsson intervjuar, en känd Boråsprofil, textildirektör Alfred Hahn

1.8 Kursens webbsida

Kursen har haft en egen lösenordsskyddad Internetbaserad webbsida⁶ där deltagaren givits möjlighet att, i efterhand, kunnat ta del av Tele-bildföreläsningar och annan typ av audiovisuellt material genom s.k. streaming video. Streaming video innebar att deltagaren gavs möjlighet att ”ladda ned”⁷ material (film) till sin dator för att kunna se, i detta fall, Tele-bildföreläsningar och/eller förinspelade intervjuer, reportage osv. Inom denna ”kursplattform” har deltagaren kunnat:

- ladda ned och se på inspelade föreläsningar
- ladda ned och se på inspelade inslag från Sjuhäradsbygden
- ladda ned föreläsningssanteckningar
- ladda ned bildspel från föreläsningar
- ladda ned programvara
- ta del av kursmaterial, textbaserat material
- länka till och ladda ned programmen från utbildningsradion⁸

Kursen var uppbyggd genom fyra s.k. block där varje block tog upp en epok inom temat Europas industrialisering. Inom blocken fanns också instuderingsfrågor att ta del av samt examinationsuppgifter (för det specifika blocket), se figur 6 sid. 18.

Det som visas genom figur 6 är Block A *Västeuropa grundlägger sin ledarställning*. På webbsidan fanns ett antal aktiva länkar för nedladdning av tidigare nämnt material. Kursledarna tog även hänsyn till deltagarens möjlighet till bredband eller uppkoppling via modem. Det visade sig även i utvärderingen att större delen av deltagarna endast haft tillgång till det sistnämnda, som i de flesta fall innebar en väsentlig lägre överföringshastighet av kursens digitala medier [2].

---

⁶ <http://ei.hb.se>

⁷ Ladda ned innebär, i detta fall med streaming video, att man buffrar datorns minne medan man samtidigt ser filmen. Det går med andra ord inte att spara t.ex. filmen på datorns hårddisk. Bildspel t.ex. PowerPoint och föreläsningssanteckningar går däremot att spara på datorns hårddisk.

⁸ http://www.ur.se/ur/sok/frameset_web.html?/tv-universitetet/103

Europas Industrialisering, 5 p.

- en specialframtagen distanskurs i anslutning till TV-serie

Navigering: [Första sidan](#) | [Block A](#) | [Block B](#) | [Block C](#) | [Block D](#)

Block A (2003-04-09): **Västeuropa grundlägger sin ledarställning**

Styrande fråga: Varför fick vissa regioner i Europa en mer gynnsam industriell utveckling än andra?

Omkring år 1000 var det vi idag kallar för Europa en efterbliven, förvirrad och skiftande mosaik av ständigt krigförande mer eller mindre vaga statsbildningar. 500 år senare var européerna samlade i vitala nationer, redo att erövra världen. Vilka egenskaper hade utvecklats under de där åren mellan år 1000 och 1500 som gjorde kontinenten redo för den globala dominansen som skulle följa under de kommande århundradena?

► Se föreläsningen på din dator

-> **Föreläsning**

Längd respektive del: **1.**(25 min 21 sek), **2.**(17 min 55 sek), **3.**(18 min 09 sek), **4.**(12 min 44 sek)

Välj den länk som motsvara din internetuppkoppling:

- **Bredband:** [del1](#), [del2](#), [del3](#), [del4](#)
- **Modem:** [del1](#), [del2](#), [del3](#), [del4](#)

-> **Se videoinslag som var med som en del i föreläsningen**

Välj den länk som motsvarar din internetuppkoppling

[Lars G. Strömberg och Christer Ahlberger i Ramnaparken](#) (13 min 26 sek)

- [Bredband](#)
- [Modem](#)

-> **Ladda ner föreläsninganteckningar**

Figur 6 Bilden visar ett exempel från kursens hemsida, Block A

Det kan tilläggas att det även fanns möjlighet för regionens lärcentra att få Telebildföreläsningar och annat visuellt material inspelat på en vanlig VHS-kassett. Möjligheten har inte givits till den enskilde deltagaren i specifikt denna kurs men är naturligtvis tekniskt genomförbart, såväl genom distribution av VHS-kassett eller som CD-skiva. Utvärderingen visar också på att det kan finnas en viss vinst, för den enskilde deltagaren, med denna möjlighet. Flertalet av deltagarna har endast haft tillgång till uppkoppling mot nätet med modem och har då inte haft möjlighet att ladda ned det audiovisuella materialet i samma utsträckning som de som har haft tillgång till högre uppkopplingshastigheter. Det finns dock en del upphovsrättsliga frågor som måste lösas om distributionen sker genom VHS eller CD [3].

2. METOD

2.1 Respondenter

Eftersom anmälningsförfarandet till kursen inte följde ett traditionellt mönster (krav på grundläggande behörighet och en fixerad deadline för anmälan) fanns vissa svårigheter att välja ut vilka deltagare som skulle vara med i utvärderingen. Kursdeltagare kunde anmäla sig såväl via webben som direkt till Högskolan i Borås. Vi har valt att hänvisa till den anmälningslista vi hade till vårt förfogande den 21 mars 2003 (79 deltagare).

Vi ser dock att anmälningar strömmade till efter det att anmälningstiden gått ut. Totalt var det 93 anmälda till kursen (det tillkom deltagare under och efter det första kurstillfället den 9 april 2003). Vi vet inte exakt hur många som var registrerade när kursen startade den 9 april 2003. Totalt var det 63 deltagare som registrerade sig under kursens gång. 60 av dessa avslutade kursen och tog ut sina 5 poäng. Det innebär att en viss andel av deltagarna gått kursen utan att registrera sig.

Det skulle naturligtvis gå att fördjupa sig ytterligare i denna urvalsprocess men, i förhållande till uppdragets karaktär, anser vi att vårt ställningstagande att använda vår ursprungliga idé att utgå ifrån den anmälningslista som förelåg den 21 mars 2003 var korrekt. Syftet var att utvärdera hur deltagarna upplevde tekniken och inte hur många som, det faktum, examinerades på kursen. Ett visst intresse torde ändå finnas inom det sistnämnda.

2.2 Enkäter

Som tidigare nämnts har utvärderingen av kursen skett bl.a. genom tre enkäter, två inledande, se bilaga 1 och 2 samt en avslutande. Den senare i anslutning till kursens examination den 11 juni 2003, se bilaga 3. Syftet var (i samtliga enkäter) att fokusera på teknik och specifikt en del intressanta ”bakomliggande” variabler. Deltagare som befunnit sig på något av regionens lärcentra erhöll fler frågor kring tekniken än Boråsarna, eftersom de påverkades av den mer direkt då de deltog på distans vid Tele-bildföreläsningarna.

De bakomomliggande variabler som nämns var av mer allmän karaktär, t.ex. om deltagaren deltagit i högskoleutbildning tidigare och om erfarenhet från distansutbildning fanns. Eftersom Utbildningsradion var involverad i kursen ställdes frågeställningar kring deltagarens intresse för denna typ (TV-program) av utbildningsform samt huruvida programtiderna passade.

2.2.1 Inledande enkät

Av den inledande enkäten som distribuerades den 9 april 2003, den dag som den första Tele-bildföreläsningen gick av stapeln, erhöles en svarsfrekvens på cirka 65 %. Enkäten skiljer sig något åt, som vi tidigare nämnt, mellan deltagare som befann sig på plats i Borås och de som deltog via ett lärcentrum. Deltagare som befann sig på ett lärcentrum fick fler frågeställningar som knöt an till tekniken. Hur den uppfattades eller snarare hur den fungerade. Cirka 75 % av frågeställningarna i dessa två enkäter är dock detsamma, se bilaga 1 och 2.

Vi har inte haft ambitioner på att utföra någon tyngre statistisk redovisning av resultaten, utan haft som mål att genomföra en något ”mjukare” redovisning. Med tyngre avses, i detta sammanhang, att vi inte ämnade utföra någon regressions- eller faktoranalys av empirin.

2.2.2 Avslutande enkät

Den enkät som sändes till deltagarna efter sista Tele-bildföreläsningen den 11 juni 2003 fokuserade på kursen (tekniken) som helhet. Vi har i denna inte särskilt deltagarna utan samtliga deltagare fick tillgång till en likadan enkät. Enkäten bestod av frågeställningar som knöt an till hur deltagaren uppfattat att tekniken fungerat, vilka uppkopplingsmöjligheter mot Internet som fanns, hur Utbildningsradions deltagande uppfattats samt hur kursens svårighetsgrad upplevts.

2.2.3 Enkätredovisning

Resultaten från dessa enkäter blir således av kvantitativ art där vi använt oss av statistikprogrammet SPSS vid bearbetningen av empirin. Redovisningens utformande bygger på att vi hänvisar, i majoriteten av frågeställningarna, till såväl andel i antal som andel i procent.

I den statistiska redovisningen utgick vi ifrån antalet besvarade frågeställningar, som då innebar att vi använde oss av s.k. ”valid per cent”⁹ [4]. Det visade sig nämligen att det var ett fåtal deltagare som inte svarat på enskilda frågeställningar därav vårt ställningstagande till denna redovisningsmetod.

Den som så önskar kan se hur utfallet blev, i procent, på respektive frågeställning i dessa tre enkäter, se bilaga 1, 2 och 3. I bilaga 1 och 2 var svarsfrekvensen, i antal, 52 av 79 distribuerade enkäter. I bilaga 3 var svarsfrekvensen, i antal, 48 av 79 distribuerade enkäter

---

⁹ Det engelska uttrycket ”valid per cent” innebär att de besvarade frågeställningarna motsvarar 100 %.

2.2.4 Utprovning av enkäterna

Uppdraget att utvärdera kursen kom relativt tätt inpå kursstarten så vi hann inte utföra någon pilotstudie av enkäterna. Det visade sig i efterhand att en del frågeställningar kändes överflödiga medan andra saknades. Vi tror dock att resultaten är relevanta och relativt välunderbyggda. Gruppen var liten, som då också innebär att en viss ”försiktighet” i att generalisera resultaten bör intas. Vi skulle i och för sig kunna se denna studie som en pilotstudie inför kommande likartade uppdrag.

2.3 Deltagande observation

Vi har även deltagit, som observatörer, i Tele-bildföreläsningar såväl via ett lärcentrum som i högskolans High-techsal. Tanken var att såväl observera som att intervjua deltagare och därigenom få en uppfattning om hur dessa ansett upplägget av kursen fungerat. I samband med ett av dessa observationstillfällen har cirka 1 timmes videoinspelade intervjuer ”förevigats” såväl med föreläsare som med deltagare. Denna del i redovisningen blir således av en mer kvalitativ art. Dessutom finns det tillgång till observationsanteckningar om skeendet/interaktionen, mellan deltagarna, från ett besökt lärcentrum.

2.3.1 Intervjuer

Genom intervjuerna har vi haft möjlighet att tillföra såväl deltagares som föreläsares uppfattningar om bl.a. hur tekniken fungerat eller inte fungerat. Vi har även fått in kommentarer av föreläsarna rörande hur det var att ge föreläsningar inom konceptet ”på distans” med mycket audiovisuellt material. Vi har inte bearbetat intervjumaterialet i något kvalitativt utvärderingsprogram som t.ex. NUD*IST¹⁰.

Vår uppfattning rörande utvärderingsuppdraget var att vi inte skulle behöva ”gräva” allt för djupt i empirin. En kvalitativ bearbetning via den nämnda programvaran är tidsödande och hade i sig varit intressant att utföra om tid funnits. Vi valde att välja ut intervjuinlägg som komplement till den kvantitativa bearbetningen. Tyngdpunkten i redovisningen ligger således på den kvantitativa bearbetningen av enkäterna med inslag av den mer kvalitativa bearbetningen av intervjuerna.

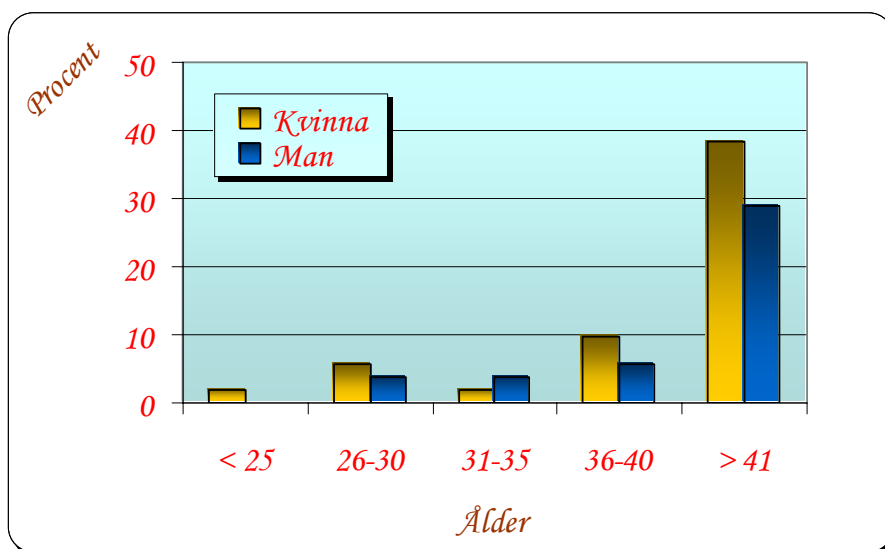
¹⁰ Mer information se följande länk.
http://www.qsr.com.au/products/productoverview/product_overview.htm

3. RESULTAT

3.1 Inledande enkät

Underlaget för den inledande statistiska analysen är, som tidigare framgått, byggd på 79 enkäter som distribuerats i samband med kursens ”kick-off” den 9 april 2003. Vi har fått 52 svar som innebär en svarsfrekvens på drygt 65 %.

I figur 7, som avser frågeställningarna 1 och 2 (se bilaga 1), framgår det att deltagarnas ålder var i genomsnitt högre för kursen än i normalfallet för högskolestudier (Md = 25 år)¹¹. Totalt, på hela underlaget, (n = 79) var fördelningen av kön enligt figur 7, ♀ = 58 %, ♂ = 42 %. Drygt två tredjedelar av deltagarna var över 41 år. Cirka 90 % av deltagarna var över 31 år.

Figur 7 Kön och ålder hos deltagarna – Andel i procent

Fråga 3 avsåg att se på var deltagarna var lokaliserade (hemort).

Borås (samt närområdet) var det området som hade flest deltagare, när vi konstanthåller var plats (lärcentrum) för sig. Cirka 40 % följde kursen via ett lärcentrum. Tabell 1, sid. 23, visar en översikt över hur deltagarna var [ut] lokaliserade.

Deltagarna i Borås befann sig, vid Tele-bildsändningarna, i högskolans High-techsal. Dessa deltog med andra ord ”live”. Det kan tilläggas att Marks lärcen-

¹¹ Enligt SCB. http://www.scb.se/templates/subHeading___34290.asp

rum inte deltog. Motivet till beslutet var att de ansåg deltagarantalet som för lågt. Det innebar dock inte att deltagaren blev utesluten, utan denne flyttade på sig till ett närliggande lärcentrum. Empirin visar även att hela Sjuhäradsbygden var representerad. Det var också en av många idéer kring kursen; att verkligen nå ut i bygden.

Tabell 1 Visar på vilket lärcentrum som deltagaren valde, avser samtliga deltagare på kursen, (källa: högskolans anmälninglista för kursen, daterad den 21 mars 2003) – Andel i antal & procent

<i>Lärcentra</i>	<i>Deltagare</i>	<i>Procent</i>
<i>Borås, (på plats)</i>	<i>48</i>	<i>61</i>
<i>Alingsås</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
<i>Falköping</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
<i>Herrljunga</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
<i>Mark</i>	<i>1</i>	<i>1</i>
<i>Svenljunga</i>	<i>11</i>	<i>14</i>
<i>Varberg</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
<i>Ulricehamn</i>	<i>11</i>	<i>14</i>
<i>Totalt</i>	<i>79</i>	<i>100</i>

Erfarenhet från tidigare studier (högskolestudier) fanns i gruppen dock av varierande slag. Tabell 2 visar på fördelningen; drygt 50 % låg- (n = 28), knappt 50 % (n = 24) hög erfarenhet från högskolestudier.

Tabell 2 Visar på omfattning av tidigare högskolestudier hos deltagare – Andel i antal

<i>Erfarenhet</i>	<i>Kvinna</i>	<i>Man</i>
<i>Ingen erfarenhet</i>	<i>1</i>	<i>4</i>
<i>Enstaka kurser</i>	<i>17</i>	<i>6</i>
<i>Stor erfarenhet</i>	<i>6</i>	<i>3</i>
<i>Kandidatexamen</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
<i>Magisterexamen</i>	<i>4</i>	<i>2</i>
<i>Högre än magisterexamen</i>	<i>-</i>	<i>4</i>
<i>Totalt</i>	<i>30</i>	<i>22</i>

3.1.1 Distansutbildning

Fråga 6 - 8 avsåg att se på följande:

- om deltagarna hade tidigare erfarenheter från distansutbildning
- om deltagaren hade gått kursen ifall den inte hade givits på distans
- om deltagarna hade *möjlighet* att gå på kursen om den endast givits i campusversion

Inom gruppen fanns det en klar majoritet som var ”på distans” för första gången (drygt 75 %). 24 av de 35 deltagare som var över 41 år har inte studerat på distans tidigare. Det visar sig också att knappt hälften av deltagarna troligtvis inte hade anmält sig till kursen om den endast givits som campuskurs. Endast var tredje deltagare anger att de troligtvis gått kursen oavsett distributionssätt. Resterande var osäkra huruvida de hade gått kursen om den inte varit på distans.

En intressant följdfråga var då om deltagarna hade haft möjlighet att delta om kursen inte gått ”på distans”. Knappt hälften anger att de ”helt säkert” ändå hade deltagit på kursen, oavsett utbildningsform. Det framgår att drygt en fjärdedel hade avstått om inte distributionssättet ”på distans” hade funnits. Resterande kunde inte ta ställning till huruvida man skulle ha deltagit.

Fråga 9 avsåg att se på hur svårighetsgraden hade upplevts, under det första tillfället, på kursen. Svaren mättes utifrån en sexgradig intervallskala där alternativet 1 motsvarade lätt och 6 mycket svårt.

Svårighetsgraden (den uppfattade) upplevdes inte som allt för hög. Majoriteten (70 %) ansåg första tillfället som lagom svårt (alternativ 3 och 4). Tidigare studier visar på att en viktig faktor för en oerfaren studentgrupp (läs oerfaren av distansutbildning) är, för att ta ett exempel, att inte hålla en allt för hög nivå på de tekniska faciliteterna [5]. Det kan finnas en poäng i att genom en kumulativ process, under kursens gång, öka på användandet av ny teknik [6-10].

3.1.2 Förväntningar

Fråga 10 var en öppen frågeställning där avsikten var att se på vilka förväntningar deltagarna hade inför kursen.

Det som framgått tydligast hos deltagare är följande:

- mer kunskap
- Europa som en helhet
- fördjupad insikt i ”hur det var”
- historiskt intresserad, allmänt
- industrialiseringens påverkan på samhället, generellt
- samhällsutvecklingen; framförallt i Sjuhäradsbygden

Fråga 11 avsåg att visa på deltagares förväntningar, framförallt i avseende på teknik och kursinnehåll, efter den första Tele-bildföreläsningen.

Deltagares förväntningar, på hur det var, vid detta första kurstillfälle är positivt. 90 % anger att deras förväntningar infriats, se tabell 3.

Tabell 3 Visar på hur deltagares förväntningar infriats i förhållande till vilken studiebakgrund deltagaren har – Andel i antal

<i>Erfarenhet</i>	<i>Förväntningar</i>			<i>Totalt</i>
	<i>Mindre bra</i>	<i>Bra</i>	<i>Mycket bra</i>	
<i>Ingen erfarenhet</i>	-	3	2	5
<i>Enstaka kurser</i>	1	14	6	21
<i>Stor erfarenhet</i>	3	4	2	9
<i>Kandidat</i>	-	2	3	5
<i>Magister</i>	1	3	2	6
<i>Högre än magister</i>	-	2	1	3
<i>Totalt</i>	5	28	16	49

Fråga 12 och 13 avsåg att se på deltagares anknytning till Sjuhäradsbygden samt hur, mer konkret, denna ser ut.

Tabell 4 Redovisar deltagares anknytning till Sjuhäradsbygden samt vad dessa mer konkret är/varit involverade inom – Andel i antal

<i>Involverad inom industrin</i>	<i>Anknytning till bygden</i>		
	<i>I viss utsträckning</i>	<i>Starkt involverad</i>	<i>Totalt</i>
<i>Syfabrik</i>	-	1	1
<i>Förläggarverksamhet</i>	1	-	1
<i>Inom yrket</i>	4	3	7
<i>Släkten involverad</i>	2	-	2
<i>Textilarbete under lång tid</i>	1	2	3
<i>Produktutvecklare</i>	-	1	1
<i>Från knalle till e-handel</i>	-	1	1
<i>Övrigt</i>	1	1	2
<i>Totalt</i>	9	9	18

Ser vi enbart på fråga 12, som avsåg anknytningen till Sjuhäradsbygdens industrialiseringsepok, svarar hälften att de är eller varit involverade på något sätt. Tabell 4 visar dock på att anknytningen till textilindustrin bland deltagarna inte varit så stark.

Drygt en tredjedel har svarat på fråga 13 som avsåg på vilket sätt deltagaren är eller varit involverad. Fråga 13 är en öppen frågeställning och det kan tänkas att det påverkat intresset för att avge ett svar. Vi borde rimligtvis ha fått lika andel svar på denna fråga som i fråga 12.

3.1.3 Lärcentra

Vi har tidigare nämnt att enkäterna skiljer sig något åt beroende av var studenten befunnit sig, på högskolan eller ute på ett lokalt lärcentrum. 26 av de 52 besvarade enkäterna kommer från deltagare som deltagit via ett lärcentrum. Det innebär att cirka 85 % av deltagarna, som befunnit sig på ett lärcentrum, har besvarat enkäten.

Fråga 14 avsåg att se på hur tekniken som användes uppfattades av deltagarna ute på lärcentra (Tele-bild samt en del i förväg inspelat material).

En majoritet anser att tekniken fungerade bra (drygt 60 %). Det uppstod vissa ”smärre” problem som t.ex. att bild och ljud inte var synkroniserade under hela Tele-bildsändningarna se tabell 5. Dock så visade det sig att det var ett fåtal som angav att det funnits problem med tekniken.

Tabell 5 Visar på upplevda problem avseende teknik; avser deltagare vid lärcentra – Andel i antal

<i>Teknik</i>	<i>Antal</i>
<i>Ljudet inte bra</i>	<i>6</i>
<i>Bilden inte bra</i>	<i>6</i>
<i>Saknar den personliga kontakten</i>	<i>2</i>
<i>Totalt</i>	<i>14</i>

Fråga 15 var en öppen frågeställning där vi frågade vad de var missnöjda med angående teknik.

Följande framkom:

- svårigheter med att se overheadbilder tydligt på projektionsytan (TV-skärm eller duk)
- ljudet har uppfattats som otydligt. Det var dock ingen som angav att själva föreläsningen varit svår att följa

Det framkom även en differens mellan deltagarna som befunnit sig i Borås eller på ett lärcentrum. Problem med ljudet har i en del fall kunnat härledas till att deltagarna har använt utrustningen (Tele-bild) på ett felaktigt sätt. T.ex. att ljudnivån på inkommande signal var för lågt ställd.

Fråga 16 avsåg att se om deltagare kan tänka sig att följa en Tele-bildföreläsning hemifrån, om tillfälle ges.

Majoriteten angav (knappt 90 %) att de kan tänka sig att följa föreläsningar hemifrån. Ett sådant arrangemang kräver dock minst ett ADSL abonnemang¹². Det visade sig i utvärderingen att det är ett fåtal som har denna möjlighet (endast

¹² ADSL, Asymmetric Digital Subscriber Line; som då innebär möjlighet till hög överföringshastighet av digitala medier på det befintliga, fasta, telefonnätet.

7 deltagare). En annan möjlighet är, som nämnts tidigare, att distribuera en VHS-kassett eller en CD-skiva.

Fråga 17 avsåg att se på hur deltagare uppfattade att föreläsningarna skedde via Tele-bild.

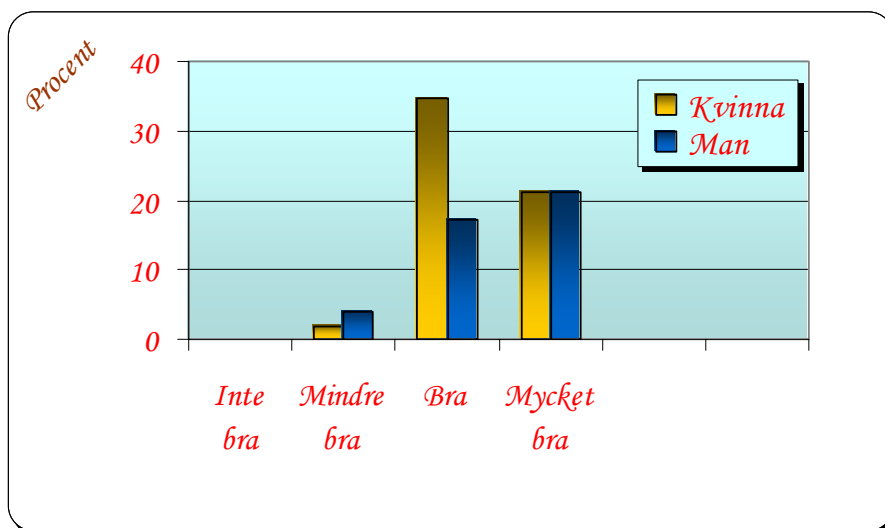
54 % svarade bra och 46 % mycket bra.

3.1.4 Utbildningsradion, UR

Fråga 18 - 22 avsåg att se på hur UR: s roll i kursen uppfattades.

Utbildningsradions medverkan har uppfattats som positivt. Nästan samtliga deltagare uppger (95 %) att Utbildningsradion utgjorde ett bra komplement till högskolans föreläsningsserie, se figur 8. Det går naturligtvis även att se det som att Högskolan i Borås utgjorde ett bra komplement till Utbildningsradion.

Att spela in programmen torde vara möjligt för de flesta deltagare. Det visade sig att söndagar var den dag som var mest eftertraktad för att se programmen. Söndagar var även den dag som programmen gick för första gången. Drygt 80 % anger att det är den dagen som de kommer att följa programserien från UR. Repriser var förlagda till tisdagar och torsdagar efterföljande vecka. Programmen fanns även, att tillgå, på UR: s hemsida (streamade)

Figur 8 Visar på deltagares uppfattning rörande Utbildningsradions medverkan i kursen – Andel i procent

Det fanns en relativt stor andel som aldrig studerat via UR tidigare. Drygt 90 % angav att detta blev första tillfället för denna typ av studier. Det var dock nästan samtliga som följt ett eller flera program från UR tidigare (95 %) se tabell 6. Flertalet angav dock (75 %) endast vid enstaka tillfällen.

Tabell 6 Visar på om deltagare sett program från Utbildningsradion tidigare – Andel i antal

<i>Ålder</i>	<i>Tidigare tillfällen</i>			
	<i>Aldrig</i>	<i>Enstaka tillfällen</i>	<i>Varje vecka</i>	<i>Flera tillfällen i veckan</i>
<i>< 25</i>	-	1	-	-
<i>26-30</i>	-	5	-	-
<i>31-35</i>	-	2	1	-
<i>36-40</i>	1	4	3	-
<i>> 41</i>	2	26	3	3
<i>Totalt</i>	3	38	7	3

3.2 Avslutande enkät och kursutvärdering

Som tidigare nämnts, under metodavsnittet, utgår vi ifrån de ursprungliga 79 deltagare som var anmälda när kursen startade den 9 april 2003. Svarsfrekvensen låg på drygt 60 %. Det har framgått att bland dessa 79 deltagare finns några som endast valt att delta på föreläsningarna och således valt bort att bli examine- rade på kursen. 63 deltagare var registrerade på kursen när denna avslutande enkät distribuerades.

Fråga 3 avsåg att visa på om deltagaren deltagit via ett lärcentrum. 21 av 48 re- spondenter anger att de deltagit via ett lärcentrum. Dessa 21 deltagare motsvarar 70 % av dem som anmält sig, enligt vår ursprungliga anmälningslista, för delta- gande via ett lärcentrum.

Fråga 4 och 5 avsåg att se på huruvida tillgång till dator i hemmet fanns och om möjlighet till Internetanslutning fanns samt vilken typ av Internetuppkoppling, se tabell 7 sid. 30.

Kursens uppläggning kanske inte krävde, men näst intill, möjlighet till dator och Internetanslutning i hemmet. Endast två personer angav att de inte har tillgång till en dator i hemmet. Tillgång till datorer och Internetanslutning fanns dock på samtliga lärcentra.

Vi ser dock, i våra observationsanteckningar, att det inte var helt lätt för deltagarna att ”komma överens” om att träffas på sitt lärcentrum. Vid ett besökt lärcentrum följdes ett samtal som mynnade ut i att det gavs ett förslag, från en av deltagarna som inte hade tillgång till dator i hemmet, ”att vi kanske ska arbeta i grupp”, på lärcentret, för att lösa uppgifterna. Deltagaren syftade bl.a. på att här fanns det tillgång till datorer, Internet samt kopieringsmöjligheter, till en kostnad av 100 kronor per termin.

Ytterligare en deltagare, efter en kort diskussion, anslöt sig till idén. Denne hade nämligen dator men inte tillgång till Internet i hemmet. En deltagare avstod helt från att vara med i diskussionen med kommentaren ”jag har anmält mig till kursen för detta är den enda tid jag kan”. Två deltagare skulle fundera vidare på idén att sitta och arbeta tillsammans på lärcentret.

Deltagarna kom också snabbt igång med att använda Tele-bildutrustningen. Efter en kort introduktion av personal vid lärcentret skötte de utrustningen helt själva under hela kvällen.

3.2.1 Webben & nätet

Tabell 7 visar att de flesta haft tillgång till en modemuppkoppling från hemmet. Ett äldre modem innebär att hastigheten på dataöverföringen blir lägre än de som angett något av de andra alternativen (ADSL, ISDN eller bredband). Det bör därmed också ”beaktats” (och gjordes också) i vilket format det digitala material som fanns på kursens hemsida skulle formateras i. Med digitalt material avses i första hand audiovisuellt material. Det är ett fåtal som har angett tillgång till ISDN, ADSL eller bredbandsuppkoppling. Därmed kan direktsändning av föreläsningar till hemmen i nuvarande skede inte genomföras (med tanke på nästa kursstart våren 2004).

Tabell 7 Visar på tillgång till ”nätet” hemifrån samt typ av abonnemang – Andel i antal & procent

<i>Internetuppkoppling</i>	<i>Antal</i>	<i>Procent</i>
<i>Saknar</i>	<i>2</i>	<i>4</i>
<i>Vanligt modem</i>	<i>38</i>	<i>79</i>
<i>ISDN</i>	<i>1</i>	<i>2</i>
<i>ADSL</i>	<i>4</i>	<i>8</i>
<i>Bredband</i>	<i>3</i>	<i>7</i>
<i>Totalt</i>	<i>48</i>	<i>100</i>

Fråga 6 avsåg att se på hur deltagare uppfattade att kursens hemsida fungerade.

Den hem/webbsida som varit knytten mot kursen har uppfattats positivt. Tabell 8 visar på att 90 % av deltagarna anser webbsidan varit bra eller mycket bra. På kursens hemsida har det bl.a. funnits möjlighet att se på föreläsningar samt förinspelat material, t.ex. intervjuer med människor, ”som var med”, i Sjuhäradsbygdens utveckling. Det gavs även möjlighet till att ladda ned föreläsningsteckningar, overheadpresentationer osv.

Tabell 8 Visar på uppfattning hur kursens hemsida har fungerat – Andel i antal & procent

<i>Hur kursens hemsida fungerat</i>	<i>Antal</i>	<i>Procent</i>
<i>Mycket dåligt</i>	-	-
<i>Mindre bra</i>	2	4
<i>Bra</i>	30	63
<i>Mycket bra</i>	13	27
<i>Vet ej</i>	3	6
<i>Totalt</i>	48	100

3.2.2 Tele-bild & teknik

Teknikfrågor är av naturliga skäl intressanta med tanke på att kursen har distribuerats till lärcentra via Tele-bild. Vi ställde bl.a. frågor om kvalitén på ljud, bild (direktsändning) samt det förinspelade materialet (reportage och intervjuer).

Fråga 7 avsåg att visa på hur deltagare ansett tekniken fungerat. Vi har såväl undersökt uppfattningar ute på lärcentra som i högskolans High-techsalen.

Tabell 9 sid. 32 visar en översikt över hur tekniken uppfattades. Det kan konstateras att problem har funnits rörande tekniken. 40 % anger att ljudet inte varit bra. Ungefär lika stor andel anger att bilden som visats, avser Tele-bildföreläsningar, inte varit av tillräckligt hög kvalitet. Däremot har det förinspelade materialet uppfattats som bra och här kan finnas en koppling till att deltagaren kunnat ladda ned filmerna via kursens hemsida.

Tabell 9 Visar på hur tekniken har uppfattats på lärcentra respektive i högskolans High-techsal – Andel i antal

<i>Teknik</i>	<i>Lärcentra</i>			<i>Borås</i>		
	<i>Ljud</i>	<i>Bild</i>	<i>Filmvisning</i>	<i>Ljud</i>	<i>Bild</i>	<i>Filmvisning</i>
<i>Mycket dåligt</i>	3	6	1	1	-	1
<i>Mindre bra</i>	7	7	9	9	4	1
<i>Bra</i>	8	7	10	14	18	19
<i>Mycket bra</i>	2	-	1	3	4	5
<i>Totalt</i>	20	20	21	27	26	26

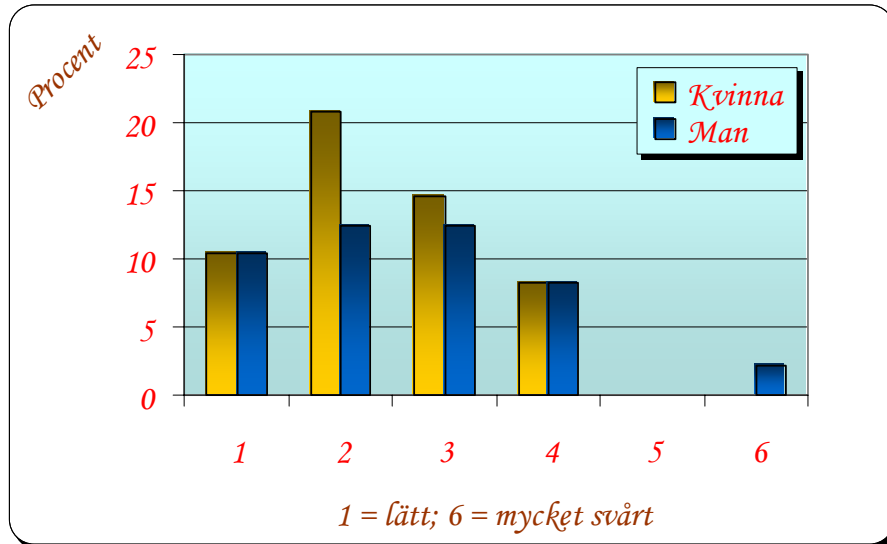
Ser vi enbart till deltagare ute på lärcentra, så framgår det i frågeställningen ang. ljud följande (20 av 21 deltagare har svarat på denna frågeställning). Av dessa 20 anger hälften att ljudet varit bra eller mycket bra. Bildöverföringen uppfattade endast 7 av 20 respondenter som bra.

Angående det förinspelade materialet angav 11 av 21 deltagare alternativet bra eller mycket bra. Detta innebär således att deltagare på lärcentra var betydligt mindre nöjda med tekniken än de som varit med direkt på föreläsningar i högskolans High-techsal.

Vidare har det framgått, från deltagare i Borås, att det har varit ”rörigt” i High-techsalen vid föreläsningarna. Vi som befunnit oss ute på regionens lärcentra har inte uppfattat detta. Något som har påpekats var att föreläsare, som då inte varit aktiva, stått vid sidan om och pratat med varandra. Detta har uppfattats som störande bland deltagare i High-techsalen.

3.2.3 Upplevd svårighetsgrad på kursen

Vi ställde även i denna avslutande enkät en fråga angående upplevd svårighetsgrad på kursen (fråga 8). Nu avsågs hur hela kursens uppfattats.

Figur 9 Visar på upplevd svårighetsgrad av hela kursen
– Andel i procent

Figur 9 visar på att svårighetsgraden på kursen uppfattats från såväl enkel som till en upplevd medelsvår kurs. Frågan ställdes, även denna gång, utifrån en sex-gradig intervallskala. Drygt 50 % angav alternativet 1 eller 2. Drygt 40 % angav kursen som medelsvår (alternativet 3 och 4). Det innebar att deltagarna uppfattade hela kursen som något lättare, än efter den första Tele-bildsändningen den 9 april 2003. Vi kan ”ana” oss till, som vi nämnt tidigare, att det har skett en kumulativ kunskapsprocess inom det tekniska området, se sid. 24.

3.2.4 Utbildningsradions medverkan

Samtliga deltagare har följt UR: s programserie. Givetvis i olika grad, med hänseende till hur många program som följdes. Att programserien har varit uppskattad torde inte gå att missuppfattas, se tabell 10. Över hälften har sett 4 eller fler program (9 program totalt). Det faktum att samtliga deltagare åtminstone sett något av de nio programmen bör ändå anses som en lyckad satsning i detta projekt.

Tabell 10 Visar på antal program i UR: s programserie, i anslutning till kursen, som deltagare sett – Andel i antal

<i>Alder</i>	<i>Tillfällena</i>				<i>Totalt</i>
	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>> 4</i>	
<i>< 25</i>	-	-	-	-	-
<i>26-30</i>	-	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>4</i>
<i>31-35</i>	-	-	<i>2</i>	-	<i>2</i>
<i>36-40</i>	<i>1</i>		<i>1</i>	<i>1</i>	<i>3</i>
<i>> 41</i>	<i>1</i>	<i>6</i>	<i>10</i>	<i>22</i>	<i>39</i>
<i>Totalt</i>	<i>2</i>	<i>7</i>	<i>14</i>	<i>25</i>	<i>48</i>

Att kursen varit uppskattad visar sig i den sista frågan i enkäten där vi frågade om deltagaren kan tänka sig att gå ytterligare kurser inom detta koncept. Det är bara att konstatera att 47 av 48 deltagare svarade ja.

4. AVSLUTANDE REFLEKTIONER

4.1 Positivt

Några personliga reflektioner från kursledarna och tillika föreläsarna är följande:

- bra respons från deltagarna, där föreläsningarna blandades med gäster, frågestunder, rörliga bilder och stillbilder [11]
- trots att tekniken ibland inte fungerade tillfredsställande, blir det ändå högt betyg på kursen ur den tekniska synvinkeln
- särskilt att föreläsningarna kunde hämtas hem över nätet upplevdes som positivt hos deltagarna
- föreläsarna får överlag mycket beröm

4.2 Negativt

Ytterligare reflektioner från kursledarna är följande:

- att tekniken uppenbarligen har sina brister
- Tele-bildöverföringen fungerade inte alltid och den fördröjning som uppstod upplevdes som besvärande för en dialog [12]
- responsen på inlämnade svar på tentamensfrågorna har fått kritik
  - 1 dels därför att de deltagare som sände in svaren inte fått bekräftelse att de gjort det
  - 2 dels därför att deltagaren inte fått entydigt klart för sig hur poängbedömningen gick till [13]
- litteraturen har upplevts som något omfattande och rörig

12 studenter lämnat in en kursvärdering vilket naturligtvis inte är bra. En orsak kan vara att kursvärderingen var tillgänglig via webben och informationen att den fanns där inte nådde ut ordentligt. Endast 3 föll bort av dem som registrerat sig. Av vilken anledning är dock okänt.

4.3 Framtiden

Ett par förslag (från kursledarna) inför framtiden är att liknande kurser ges status som en 10 poängskurs med ett eller flera övningsmoment inlagda. Litteraturen bör vara en del av det ”obligatoriska”¹³. Övrigt material kan faktiskt bestå av rörlig bild, vilket sällan utnyttjas, samt att frågor istället kompletterar bilderna. Variationen mellan föreläsningar, bild, rörlig bild och intervjuinslag var mycket givande. Sedan är det tentamensformen som måste ses över [13; 14]. Här är det, också fortsättningsvis, önskvärt med inlämningsfrågor men då med mer tydlig markering vad som krävs för att bli godkänd och vad som krävs för att få väl godkänt. Det sista betyget bör ingå i en 10 poängskurs för att höja nivån och statusen.

Ett alternativ eller snarare ett komplement till Tele-bild skulle kunna vara att föreläsningarna spelas in på VHS eller CD-R och skickas ut till deltagande lärcentra. Nackdelen är att deltagarna missar interaktionen med föreläsarna och övriga lärcentra. Fördelen är att kursledarna kan hålla en högre kvalitet på bildmaterialet. Vi ser dock, genom ett annat projekt som pågår inom Högskolan i Borås, att det finns andra möjligheter till denna interaktion även om materialet sänds ut via en VHS-kassett eller CD-skiva.

4.4 Pedagogik

En slutlig reflektion är att en sådan här kurs tar tid att förbereda om genomförandet skall bli bra [15; 16]. Här krävs erfarenhet, vilket självklart kommer med tiden när vi arbetar med kurser av det här slaget. Tidsaspekten bör tas med i beräkningen då kurser av den här typen planeras och utvecklas. Eftersom det är många personer inblandade måste det till en strikt schemaplanering för att det skall ”flyta på” i produktionen av kursen [17].

Föreläsarna angav också, i intervjumaterialet, att det krävs en strikt planering.

- ”Ahlberger angav, det faktum, att på sikt kommer det troligtvis att krävas en enhet för produktionen av specifikt denna typ av kurser med mycket Tele-bild och förinspelade filmer”.

---

¹³ Uttrycket avser att vi kanske kan gå ifrån det formella (200 sidor per kurspoäng) och väga in det rörliga bildmaterialet som en del i det ”obligatoriska sidantalet”.

Ahlberger och Strömberg fick även frågan: hur de upplevde ”tidsaspekten” när de skulle designa kursen.

- ”De menar att det är svårt att arbeta för första gången med medier man inte behärskar fullt ut”.
- ”En sådan här kurs tar betydligt längre tid att arbeta fram än en traditionell”.
- ”Båda är överens om att inom denna typ av kurser måste det finnas ett strikt manus som följs så att produktionen flyter på i en jämn ström”.

Hur föreläsarna tänkte kring sitt upplägg av framförallt Tele-bildföreläsningarna löd en av intervjufrågorna.

- ”Det pedagogiska tänkesättet blir således annorlunda. En orsak till detta är att samtalet/diskussionen i en Tele-bildföreläsning, med och mellan studenter, oftast sker vid vissa bestämda tidpunkter och därmed är den omedelbara interaktionen begränsad. Diskussioner tenderar också att bli kortare”.
- ”Ett av universitetets grundfundament kan komma att urholkas enligt Ahlberger, som då syftade på seminarieformen. Ahlberger klargör att han menar det direkta samtalet (f2f) mellan lärare och student samt mellan studenter”.
- ”Strömberg fyller på med att kunskapsmässigt är det bra med att kunna klippa in stillbilder, rörlig bild, ljud och text i ett mer integrerat sammanhang. Strömberg menade att det blir en variation i presentationen”.
- ”En annan fördel är att man ges möjlighet att använda storbildsprojektion av t.ex., inom denna kurs, kartor över Europa. En av de pedagogiska fördelarna eller snarare utmaningen, inför framtiden, är att vi tillåts använda den moderna IT-tekniken”.
- ”Ett problem är dock att veta vad som kommer först, bild eller text, ur ett inlärningspedagogiskt perspektiv. Det är svårt att veta vad fokus skall läggas tillägger Strömberg”.
- ”Avslutningsvis menar såväl Ahlberger som Strömberg att den största fördelen, vid genomförandet av specifikt denna högskolekurs, var variationen av medier samt att deltagaren gavs möjlighet till att arbeta interaktivt med nätet”.
- ”Vidare var de överens om att i denna kurs fanns ytterligare leverantörer av rörligt bildmaterial (UR) som höjde den pedagogiska nivån ett snäpp till”.

Vi som utvärderat kursen/projektet instämmer i föreläsarnas kommentarer speciellt ang. de designfrågor som lyfts. Vi delar med oss några tänkvärda pedagogiska råd till andra som vill pröva på denna form av utbildning [18]. Det framgår i kursvärderingen (bilaga 4) att en del brister i kursdesignen har funnits. En av de absolut viktigaste aspekterna vid distansutbildning är att deltagaren får feedback på inlämnade uppgifter och som ”ett brev på posten” framkom även detta i kursvärderingen [19]. Utöver att ge studenter återkoppling är följande att beakta.

- klart specificerade mål
- attraktiv presentation
- bra vägledning
- modulstruktur
- logisk ordningsföljd
- innehållet lättillgängligt (design och material)
- passande språkbruk
- variation av fråge- och problemställning
- bedömning (metoder)

Det kan även konstateras att denna kurs har haft exceptionellt bra förutsättningar vid sitt genomförande med avseende på att det var flera finansiärer av kursen. Upplägget av kursen är intressant (med mycket interaktion) och fungerade bra denna gång. Det finns studier som visar på att denna typ av designmodell som vi ser prov på här har bra förutsättningar, för att i slutänden bli bra för studenten [13; 20-22].

Det kan vara svårt att få tillgång till dessa nämnda resurser som kursen haft, i ett mer generellt perspektiv, när framtida distanskurser skall designas. En intressant aspekt är framförallt den tekniska support som funnits, med åtminstone två tekniker vid Tele-bildföreläsningarna och åtminstone en tekniker för redigeringsarbetet. Internationell forskning visar också på att bra distansutbildning kräver mycket personal. Således inte bara ämnesexperten/läraren [5] utan här krävs en stab av experter kring själva uppbyggnaden av kurser.

Även om kursvärderingen visar att kursen uppfattats som relativt enkel i svårighetsgrad så skall vi inte bortse ifrån att kursens design är nydanade (för svenska förhållanden). Det finns en flexibilitet i sättet att genomföra en distanskurs och vi vill nog gärna poängtera att detta kan vara det goda exemplet på hur modern distansutbildning kan genomföras. Kursen byggde på interaktivitet genom strömmande medier där kursdeltagaren tvingades att vara interaktiv med nätet för att komma vidare. Just specifikt detta, med att var interaktiv via nätet, är också honnörsordet i modern distansutbildning.

Utvärderingen visar på att kursen uppfattats som något enkel men samtidigt skall vi inte bortse ifrån att hälften av deltagarna upplevt kursen som medelsvår. Detta framgår tydligt i figur 9 sid. 33. Det kan tilläggas att kvinnorna har, det faktum, upplevt kursen som något svårare än männen. Huruvida det har med teknik att göra kan vara något att fundera över.

Vi vill också lyfta fram UR: s roll i kursen. UR står för en professionalism som vi på högskolan inte riktigt har tillgång till och då syftar vi naturligtvis på produktionen av programserien. Högskolan visar dock, genom sin produktion av det visuella kursmaterialet från Sjuhäradsbygden, att vi är på väg åt rätt håll.

Det är bara att konstatera att projektet blev mycket bra och lärorikt för alla inblandade parter. Vi får hoppas på mer samarbete, av detta slag, i framtiden och försöka öka kvalitén ytterligare ett snäpp. Tekniken sätter i sig begränsningar för vad som är möjligt dock så flyttas dessa gränser hela tiden framåt. Det som inte riktigt fungerade i denna kurs, t.ex. en jämn och hög kvalitet på ljud och bild till lärcentra, kan mycket väl fungera bättre nästa gång.

Ett intressant inslag var, som tidigare nämnts, att det fanns möjlighet att ladda ned programseriens enskilda TV-program från UR: s hemsida. Det gav deltagaren en möjlighet att fräscha upp kunskaper från tidigare sända program och föreläsningar. Inom svensk högskoleutbildning är detta något nytt, att kunna ha en sådan möjlighet, att i efterhand kunna ta del av egentligen allt som avhandlats inom kursen, såväl textbaserat- som audiovisuellt material.

Avslutningsvis, vi som utvärderat projektet har varit ute på några lärcentra och deltagit i en del diskussioner. Vi har då uppmärksammat att deltagare gått samman i grupper för att komma vidare i kursen. Det innebär att ett av momenten inom modern inlärningsteori anammats, nämligen att samarbete sker mellan studenter och då speciellt inom distansutbildningens kontext.

Vi avslutar vårt uppdrag med att citera några av kursdeltagarna.

”Mer kurser av detta slag”

Linda Borglund

Peter Sigrén

REFERENSER

- [1] Furht, B. (1999). *Handbook of Internet and multimedia systems and applications*. Boca Raton, Fla.: CRC Press.
- [2] Lundberg, L. (2002). Om lärande miljöer; användning av plattformar, konferenser och andra tekniska rum. In M. Gisselberg (Ed.), *Distanslärare och distanslärande : En antologi* (pp. 153-165). Härnösand: Distum.
- [3] M. Hellström, e. (2003). *Legalahandboken : En vägledning i rättstillämpning vid IT-baserad distansutbildning för lärare och studenter*. Svenska Nätuniversitetet. Retrieved 27 november, 2003, from the World Wide Web: <http://www.legalahandboken.netuniversity.se/>
- [4] Pedhazur, E. J., & Schmelkin, L. P. (1991). *Measurement, design, and analysis : an integrated approach*. Hillsdale, N.J.: Lawrence Erlbaum Associates.
- [5] Stephenson, J. (2001). *Teaching & learning online : new pedagogies for new technologies*. London: Kogan Page.
- [6] Moore, M. G. (1996). *Distance education : a systems view*. Belmont: Wadsworth Pub. Co.
- [7] Moore, M. G., & Koble, M. A. (1995). *Video-based telecommunications in distance education*. University Park, Pa.: American Center for the Study of Distance Education.
- [8] Jonassen, D. H., Peck, K. L., & Wilson, B. G. (1999). *Learning with technology : a constructivist perspective*. Upper Saddle River, N.J.: Merrill.
- [9] Seufert, S. (2002). Cultural Perspective. In H. H. Adelsberger & B. Collis & J. M. Pawlowski (Eds.), *Handbook on Information Technologies for Education and Training*. Berlin: Springer.
- [10] Peters, O., & Open University. Institute of Educational Technology. (2001). *Learning and teaching in distance education : pedagogical analyses and interpretations in an international perspective*. London: Kogan Page published in association with the IET OU.
- [11] Rowntree, D., & Open University. Institute of Educational Technology. (1994). *Preparing materials for open, distance and flexible learning : an action guide for teachers and trainers*. London: Kogan Page.
- [12] Leask, M. (2001). *Issues in teaching using ICT*. London: Routledge Falmer.
- [13] Morgan, C., & O'Reilly, M. (1999). *Assessing open and distance learners*. London: Kogan Page.

- [14] Thorpe, M. (2001). Evaluating the use of learning technologies. In E. Burge & M. Haughey (Eds.), *Using Learning Technologies : International Perspective on Practice*. London: RoutledgeFalmer.
- [15] Rumble, G. (1996). *The costs and economics of open and distance learning*. London: Kogan Page.
- [16] Chute, A. G., Thompson, M. M., & Hancock, B. W. (1999). *The McGraw-Hill handbook of distance learning*. New York ; London: McGraw-Hill.
- [17] Lockwood, F., & Latchem, C. (1998). *Staff development in open and flexible learning*. London: Routledge.
- [18] Sigrén, P. (2003). *Open Distance Learning in Higher Educational System : A Technological Approach Within a Social Constructivistic Perspective*. Paper presented at the International Conference on Education and Information Systems: Technologies and Applications., EISTA '03., Orlando, FL, USA.
- [19] Asbee, S., & Simpson, O. (1998). Partners, families and friends. *Open Learning*, 13(3), 56-?
- [20] Mason, R., & Open University Institute of Educational, T. (1994). *Using communications media in open and flexible learning*. London: Kogan Page published in association with the Institute of educational Technology Open University.
- [21] Simpson, O. (2000). *Supporting students in open and distance learning*. London: Kogan Page.
- [22] Evans, T. D., & Open University. Institute of Educational Technology. (1994). *Understanding learners in open and distance education*. London: Kogan Page published in association with the Institute of Educational Technology Open University.
- [23] Gisselberg, M. (2002). *Distanslärare och distanslärande : en antologi*. Härnösand: Distum.

WWW

Not

- ^{1, 8} http://www.ur.se/ur/sok/frameset_web.html?/tv-universitetet/103
- ^{3, 6} <http://ei.hb.se>
- ¹⁰ http://www.qsr.com.au/products/productoverview/product_overview.htm
- ¹¹ http://www.scb.se/templates/subHeading_34290.asp
- <http://www.gu.se/universitetsTV>
- <http://www.hb.se>
- <http://www.hb.se/clu>
- <http://www.legalahandboken.netuniversity.se/>

BILAGA 1

Inledande enkät, lärcentra

Hej. Du är en av kursdeltagarna på kursen Europas industrialisering, 5 poäng, som ges i samarbete med Högskolan i Borås och Utbildningsradion (UR). Du har nu varit på Din första, eller möjligen andra, Tele-bildträff på ett lokalt lärcentrum. Vi (Högskolan i Borås och UR) är mycket intresserade av att se hur Du inledningsvis uppfattat kursen såväl tekniskt som innehållsmässigt.

Vi har därför utformat en enkät som vi gärna önskade att Du tog Dig tid till att svara på samt att sända den åter med det frankerade kuvert som medföljer. Du som eventuellt missat första kurstillfället/Tele-bild den 9 april kan kanske fylla i enkäten efter andra Tele-bildträffen den 23 april. Enkäten är naturligtvis helt anonym.

Vi önskar Dig lycka till med Dina studier och hoppas kursens innehåll kommer att vara till belåtenhet och framförallt till nytta för Dig.

Linda Borglund & Peter Sigrén, Högskolan i Borås, <http://www.hb.se/clu>

---

1. Kön

☐ man	50 %
☐ kvinna	50 %

2. Ålder

☐ -25	0 %
☐ 26-30	0 %
☐ 31-35	8 %
☐ 36-40	23 %
☐ 41-	69 %

3. Hemort: **Alingsås, Falköping, Fiskebäckskil, Göteborg, Herrljunga, Hillared, Lidköping, Skene, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn, Varberg, Örby**

4. Vilken är din profession: t.ex. egen företagare, anställd, enbart student, osv.

Några exempel följer: Förvärvsarbetare, förvaltningschefer, lärare, rektorer, studenter

5. Har du tidigare erfarenhet från studier på Högskola eller Universitet?

☐ ingen erfarenhet	19 %
☐ enstaka kurser	27 %
☐ stor erfarenhet (högskoleexamen)	15 %
☐ kandidat	15 %
☐ magister	12 %
☐ högre än magister examen	12 %

6. Har du tidigare studerat på distans?

☐ första tillfället	69 %
☐ ett flertal tillfällen	31 %

7. Hade du gått denna kurs om den inte hade gått på distans?

☐ troligtvis inte	80 %
☐ möjligen	8 %
☐ inte helt säkert	4 %
☐ ja, helt säkert	8 %

8. Hade du haft möjlighet att gå kursen om den inte gått på distans?

☐ troligtvis inte	50 %
☐ möjligen	31 %
☐ inte helt säkert	0 %
☐ ja, helt säkert	19 %

9. Hur anser du att detta första tillfälle varit, med tanke på svårighetsgrad?

1 = lätt, 6 = mycket svårt

☐ 1	35 %
☐ 2	38 %
☐ 3	23 %
☐ 4	4 %
☐ 5	0 %
☐ 6	0 %

10. Vad förväntar du dig av kursen?

Mer kunskap	50 %
Fördjupad insikt	9 %
Historiskt intresserad	9 %
Intresserad av Europa som en helhet	9 %

11. Hur anser du att dina förväntningar (avser kursinnehåll) uppfyllts vid detta första kurstillfälle?

☐ inte alls	0 %
☐ mindre bra	4 %
☐ bra	69 %
☐ mycket bra	27 %

12. Har du någon egen koppling till Sjuhäradsbygdens industrialisering/epok?

☐ inte alls	58 %
☐ i viss utsträckning	33 %
☐ är starkt involverad	9 %

13. På vilket sätt är du involverad?

De som svarat på frågan anger på något sätt en anknytning till textilindustrin

14. Hur anser du att dina förväntningar (avser tekniken) uppfyllts vid detta första kurstillfälle?

☐ inte alls	0 %
☐ mindre bra	17 %
☐ bra	71 %
☐ mycket bra	12 %

15. Om du känner dig missnöjd med tekniken vid denna inledande föreläsning. Vad är det som främst inte fungerat?

Ljudet inte bra	23 %
Bilden inte bra	23 %
Saknar den personliga kontakten	8 %
Ej svar	46 %

16. Skulle du kunna tänka dig att följa en föreläsning hemifrån, via Internet, om det ges möjlighet?

☐ Ja	89 %
☐ Nej	11 %

17. Vad är din uppfattning om att föreläsningar sker via telebild?

☐ inte bra	0 %
☐ mindre bra	0 %
☐ bra	54 %
☐ mycket bra	46 %

18. Är det ett bra komplement att utbildningsradion finns med och sänder utbildningsprogram riktat mot kursen?

☐ inte bra	0 %
☐ mindre bra	4 %
☐ bra	50 %
☐ mycket bra	46 %

19. Vilken av programtiderna kommer du att välja? Flera alternativ är möjliga att välja. Söndagar 16:30 repris på tisdagar 11:30 eller torsdagar 01:00 (natten).

☐ söndagar	89 %
☐ tisdagar	0 %
☐ torsdagar	0 %
☐ ingen tid passar	4 %
☐ video	7 %

20. Vilken tid skulle du anse vara en bra sändningstid från UR (om du fick bestämma)?

Dag: Söndagar	61 %	Klockan: em. & kväll
Vardagar	39 %	

21. Har du studerat via utbildningsradion tidigare?

☐ Ja	15 %
☐ Nej	85 %

22. Har du eller snarare brukar du se på program från utbildningsradion?

☐ aldrig tidigare	4 %
☐ enstaka gånger	69 %
☐ varje vecka	15 %
☐ flera gånger i veckan	12 %

BILAGA 2

Inledande enkät, Borås

Hej. Du är en av kursdeltagarna på kursen Europas industrialisering, 5 poäng, som ges i samarbete med Högskolan i Borås och Utbildningsradion (UR). Du har nu varit på Din första, eller möjligen andra, föreläsning på Högskolan i Borås. Vi (Högskolan i Borås och UR) är mycket intresserade av att se vilka tankar Du inledningsvis har kring kursens upplägg (distansutbildning).

Vi har därför utformat en enkät som vi gärna önskade att Du tog Dig tid till att svara på samt att sända den åter med det frankerade kuvert som medföljer. Enkäten är naturligtvis helt anonym.

Vi önskar Dig lycka till med Dina studier och hoppas kursens innehåll kommer att vara till belåtenhet och framförallt till nytta för Dig.

Linda Borglund & Peter Sigrén, Högskolan i Borås, <http://www.hb.se/clu>

---

1. Kön

☐ man	35 %
☐ kvinna	65 %

2. Ålder

☐ -25	4 %
☐ 26-30	19 %
☐ 31-35	4 %
☐ 36-40	8 %
☐ 41-	65 %

3. Hemort: **Borås, Göteborg, Örby**

4. Vilken är din profession: t.ex. egen företagare, anställd, enbart student, osv.

Några exempel följer: Förvärvsarbetare, lärare pensionärer, studenter

5. Har du tidigare erfarenhet från studier på Högskola eller Universitet?

☐ ingen erfarenhet	0 %
☐ enstaka kurser	62 %
☐ stor erfarenhet (högskoleexamen)	19 %
☐ kandidat	4 %
☐ magister	11 %
☐ högre än magister examen	4 %

6. Har du tidigare studerat på distans?

☐ första tillfället	85 %
☐ ett flertal tillfällen	15 %

7. Hade du gått denna kurs om den inte hade gått på distans?

☐ troligtvis inte	8 %
☐ möjligen	23 %
☐ inte helt säkert	15 %
☐ ja, helt säkert	54 %

8. Hade du haft möjlighet att gå kursen om den inte gått på distans?

☐ troligtvis inte	8 %
☐ möjligen	23 %
☐ inte helt säkert	0 %
☐ ja, helt säkert	69 %

9. Hur anser du att detta första tillfälle varit, med tanke på svårighetsgrad?

1 = lätt, 6 = mycket svårt

☐ 1	32 %
☐ 2	36 %
☐ 3	28 %
☐ 4	4 %
☐ 5	0 %
☐ 6	0 %

10. Vad förväntar du dig av kursen?

Mer kunskap	35 %
Intresserad av Europa som en helhet	22 %
Historiskt intresserad	13 %
Intresse för Europas industrialisering	13 %
Fördjupad insikt	9 %

11. Hur anser du att dina förväntningar (avser kursinnehåll) uppfyllts vid detta första kurstillfälle?

☐ inte alls	0 %
☐ mindre bra	17 %
☐ bra	46 %
☐ mycket bra	37 %

12. Har du någon egen koppling till Sjuhäradsbygdens industrialisering/epok?

☐ inte alls	40 %
☐ i viss utsträckning	36 %
☐ är starkt involverad	24 %

13. På vilket sätt är du involverad?

De som svarat på frågan anger på något sätt en anknytning till textilindustrin

14. Skulle du kunna tänka dig att följa en föreläsning hemifrån, via Internet, om det ges möjlighet?

☐ Ja	56 %
☐ Nej	44 %

15. Är det ett bra komplement att utbildningsradion finns med och sänder utbildningsprogram riktat mot kursen?

☐ inte bra	0 %
☐ mindre bra	8 %
☐ bra	54 %
☐ mycket bra	38 %

16. Vilken av programtiderna kommer du att välja? Flera alternativ är möjliga att välja. Söndagar 16:30 repris på tisdagar 11:30 eller torsdagar 01:00 (natten).

☐ söndagar	72 %
☐ tisdagar	4 %
☐ torsdagar	8 %
☐ ingen tid passar	8 %
☐ video	8 %

17. Vilken tid skulle du anse vara en bra sändningstid från UR (om du fick bestämma)?

Dag:	Söndagar	44 %	Klockan:	em. & kväll
	Vardagar	50 %		
	Helger	6 %		

18. Har du studerat via utbildningsradion tidigare?

☐ Ja	0 %
☐ Nej	100 %

19. Har du eller snarare brukar du se på program från utbildningsradion?

☐ aldrig tidigare	8 %
☐ enstaka gånger	80 %
☐ varje vecka	12 %
☐ flera gånger i veckan	0 %

BILAGA 3

Avslutande enkät

Hej. Du är en av kursdeltagarna på kursen Europas industrialisering, 5 poäng, som ges i samarbete med Högskolan i Borås och Utbildningsradion (UR). Du har nu varit på sista träffen. Vi (Högskolan i Borås och UR) är mycket intresserade av att se vilka tankar Du haft kring hur kursen har genomförts.

Vi har därför utformat en enkät som vi gärna önskade att Du tog Dig tid till att svara på samt att sända den åter med det frankerade kuvert som medföljer. Enkäten är naturligtvis helt anonym.

Linda Borglund & Peter Sigrén, Högskolan i Borås, <http://www.hb.se/clu>

---

1. Kön	☐ man	46 %
	☐ kvinna	54 %
2. Ålder	☐ -25	0 %
	☐ 26-30	9 %
	☐ 31-35	4 %
	☐ 36-40	6 %
	☐ 41-	81 %
3. Har du deltagit via ett lärcentrum?		
	☐ Ja	44 %
	☐ Nej	56 %
4. Har du tillgång till dator i hemmet?		
	☐ Ja	96 %
	☐ Nej	4 %
5. Kan du koppla upp dig mot Internet i hemmet?		
	☐ Nej	4 %
	☐ Ja, via modem	80 %
	☐ Ja, via ISDN	2 %
	☐ Ja, via ADSL	8 %
	☐ Ja, via Bredband	6 %
6. Hur tycker du att kursens hemsida har fungerat?		
	☐ mindre bra	4 %
	☐ bra	63 %
	☐ mycket bra	27 %
	☐ vet ej	6 %

7. Vilken uppfattning har du i avseende på hur tekniken fungerat, generellt?

Helhet:	☐ mycket dåligt	2 %
	☐ mindre bra	26 %
	☐ bra	67 %
	☐ mycket bra	5 %

Ljud:	☐ mycket dåligt	9 %
	☐ mindre bra	33 %
	☐ bra	47 %
	☐ mycket bra	11 %

Bild:	☐ mycket dåligt	13 %
	☐ mindre bra	24 %
	☐ bra	54 %
	☐ mycket bra	9 %

Film:	☐ mycket dåligt	4 %
	☐ mindre bra	21 %
	☐ bra	62 %
	☐ mycket bra	13 %

8. Hur anser du att kursen varit, med tanke på svårighetsgrad?

1 = lätt, 6 = mycket svårt

☐ 1	21 %
☐ 2	33 %
☐ 3	27 %
☐ 4	17 %
☐ 5	0 %
☐ 6	2 %

9. Har du följt TV-serien via utbildningsradion?

☐ 1 tillfälle	4 %
☐ 2	15 %
☐ 3	29 %
☐ 4 eller fler tillfällen	52 %

10. Kan du tänka dig att gå ytterligare kurser enligt detta koncept?

☐ Ja	98 %
☐ Nej	2 %

BILAGA 4

Kursvärdering

Mest positivt har varit följande:

- bättre än vad jag trodde
- lärde sig mycket på de fyra kurstillfällena
- speciellt intressant om Sjuhäradsbygden
- bra intervjuer med inbjudna gäster, trevligt att det inte bara var direktörer som var inbjudna
- bra med egen webbplats på kursen
- kursens innehåll och koppling till Sjuhäradsbygden
- bra med variation vid föreläsningarna
- bra att det blev en paus under kvällen
- bra att pröva på distans
- ökad kunskap i ett intressant ämne
- perfekt framföring och koppling till framtiden
- mestadels intressanta föreläsningar
- föreläsningarna har varit mycket bra
- bra också med antagningen på nätet, liksom bilderna
- föreläsarna får högsta betyg
- föreläsarna oerhört spännande
- intressanta gäster, befäster kunskap jag har och tillför andra kurser jag går, på högskolan, med historisk ekonomi
- bra kompletterande kurs

Mest negativt har varit följande:

- rörigt med tekniken ibland
- informationen inför den 11/6 var dålig
- det stod att det skulle vara tentamen sista gången men ingen information hur det skulle gå till
- bra beslut att de skriftliga frågorna var utslagsgivande
- bild och ljudöverföringen till lärcentra var dålig
- svårt med en bra dialog då fördröjningen är så stor
- Tele-bilden måste förbättras
- saknar respons på tentamensfrågorna
- automatsvar att svaren kommit in önskas¹⁴
- oklart kursupplägg och rörig litteraturlista
- skall dessa kurser verkligen ge högskolepoäng
- brister i ljudöverföringen
- mikrofontekniken hos föreläsarna/gästerna var dålig
- headset är bättre
- vad är högskolan på väg om detta ger 5 högskolepoäng
- hur kommer svensk högskolas internationella rykte att påverkas i längden om det blir fler EPA-kurser¹⁵
- saknar respons på inlämnade uppgifter
- önskvärt med en fortsättning
- svårt att hinna med och se TV-programmen
- sändningstiderna inte bra

---

¹⁴ Det kan tilläggas att det inte är helt klart att automatsvar är önskvärda av deltagare ”på distans” se, t.ex. [23]. Deltagare önskar gärna personlig respons från handledaren.

¹⁵ Uttrycket ”EPA kurs” skulle kunna tolkas som om kursen är kvalitetsmässigt undermålig.

Rapporter från Centrum för lärande och undervisning

Före 2001-01-01 gavs rapporter ut under Pedagogiskt centrum

1. Lönn, A. (1999). *Pedagogisk handledning vid högskola. En studie av pedagogisk handledning vid sektionen för Väg- och Vattenbyggnad, Chalmers Tekniska Högskola*. Högskolan i Borås, Pedagogiskt centrum. Rapport nr 1, 1999.
2. Lönn, A. (2000). *Vad förväntas av/väntar handledare och studenter? En enkätstudie om handledare och studenters förväntningar på varandra inför examensarbetet, om deras förväntningar uppfylls, samt deras beskrivningar av handledningens förlopp*. Högskolan i Borås, Pedagogiskt centrum. Rapport nr 2, 2000.
3. Bengtsson, A., Arlebrink, J., & Desaix, M. (2002). *Försöksprojekt i matematik vid Ingenjörshögskolan i Borås*. Högskolan i Borås, Centrum för lärande och undervisning. Rapport nr 3, 2002.
4. Sigrén, P., & Borglund, L. (2003). *Utvärdering av en genomförd distanskurs vid Högskolan i Borås*. Högskolan i Borås, Centrum för lärande och undervisning. Rapport nr 4, 2003.

Skrifter från Centrum för lärande och undervisning

1. Arvidsson, I. (2001). *En yrkesutbildning som ger kunskap och personlig utveckling genom reflektion*. Högskolan i Borås, Centrum för lärande och undervisning. Skrift nr 1, 2001.
2. Appelqvist, R., & Sigrén, P. (2003). *Mångfald i högskolan – En delstudie av Akademiskt introduktionsår vid Högskolan i Borås*. Högskolan i Borås, Centrum för lärande och undervisning. Skrift nr 2, 2003.